

Joanna PYTLOWSKA – BAJAK

O sukcesie wystawy „Wadowice Karola Wojtyły”

Wystawa „Wadowice Karola Wojtyły” otwarta została w Muzeum Miejskim 2 kwietnia 2008 r. Jej powstaniu przyświecały różnorodne cele, wynikające zarówno z potrzeb mieszkańców, jak i licznie odwiedzających miasto turystów-pielgrzymów. Muzeum funkcjonujące w sąsiedztwie Domu Rodzinnego Jana Pawła II postanowiło przybliżyć mieszkańcom i pielgrzymom obraz miasta i czasów, w których wzrastał młody Karol Wojtyła. On sam przecież pisał: *Zawsze mocno związany z miastem mojego dzieciństwa i wczesnej młodości, z miastem, które mi dużo, bardzo dużo dało. Mam wrażenie, że więcej, niżby mógł dać Kraków. Oddech miasta i oddech ziemi, prostolinijność w sposobie myślenia i niewątpliwy fundament kultury.* Wystawa jest projektem, na który składają się: interaktywna wystawa-opowieść o międzywojennych Wadowicach, ścieżki edukacyjne dla różnych grup odbiorców, materiały do zbierania podczas zwiedzania, multimedia i bogata oferta warsztatowa. W prace nad projektem włączyli się krakowscy projektanci, graficy, filmowcy i architekci wnętrz, a scenariusz powstał przy współpracy z Małopolskim Instytutem Kultury. Projekt wymagał profesjonalnego przygotowania systemu audio-video, kwerendy i zakupu licencji na emisję fragmentów z kronik filmowych z WFDiF i audycji radiowych z Archiwum Polskiego Radia. Wystawa objęta została patronatem honorowym Metropolity Krakowskiego – Kardynała Stanisława Dziwisza.

Wystawa-opowieść

Wystawa zaaranżowana została w przestrzeni ekspozycyjnej muzeum, na którą składają się dawne pomieszczenia w XIX-wiecznej kamienicy mieszczącej się tuż obok Domu Papieża na ul. Kościelnej 4. Opowieść rozpoczyna się w dolnym korytarzu budynku. Następnie zwiedzający wchodzi do zaciemnionej klatki schodowej i pozostają sam na sam z głosem błogosławionego Jana Pawła II i jego odwołaniem do przeszłości (*Tu w tym mieście, w Wadowicach, wszystko się zaczęło...*). Słowa te są dla zwiedzających sygnałem, że wystawa jest o mieście. Kolejne fragmenty ekspozycji przybliżają okres duchowego formowania młodego człowieka, czasy szkolne, chwile poświęcone na zabawę, wycieczki i rozrywkę. Obrazują działalność stowarzyszeń kulturalnych i formacji religijnych – kościołów, synagogi, zgromadzeń zakonnych. W jednej sali przy pomocy zdjęć wielkoformatowych i dźwięków zaaranżowano przestrzeń wadowickiego rynku: uroczę dwukondygnacyjne kamieniczki i zarys najbardziej charakterystycznej dla

miasta bryły kościoła, a także witryny cukierni Hagenhubera, trafiki Waligórskiego czy drukarni Foltinów. Ostatnia sala to pokój mieszczański wyposażony w charakterystyczne dla epoki meble oraz sprzęty, przybliżające tło epoki. Tak skonstruowana opowieść to odwołanie do poszczególnych elementów życia każdego człowieka, które mają rolę kształtującą – szkoła i wychowanie, dom, duchowość, miasto. W ten sposób zwiedzający mają okazję zastanowić się również nad tym, co współcześnie kształtuje charakter i osobowość młodego człowieka. Osoba Karola Wojtyły na wystawie jest obecna w sposób ukryty. Informacje o nim pojawiają się dyskretnie: na schowanych w wizjerach fotografiach, poprzez jego wpis w archiwalnym dokumencie, czy nazwisko wymienione na autentycznym afiszu teatralnym. Jest mieszkańcem międzywojennych Wadowic, a jednocześnie przykładem wpływu otoczenia i kontekstu na rozwój człowieka.

Multimedia

W każdej sali ekspozycyjnej odtwarzane są projekcje multimedialne, w różnych formatach. Są wywiady, opowieści na bazie ożywionych zdjęć przeplatanych fragmentami z ówczesnych kronik, pojawiają się także odgłosy epoki np.: turkot dorożki. Można także posłuchać fragmentów przedwojennych audycji radiowych płynących ze starego odbiornika. Zastosowanie multimedii podniosło atrakcyjność przekazu, który stał się bardziej zrozumiały dla teraźniejszego odbiorcy. Prezentowaną historią zainteresowano nie tylko tych, których bezpośrednio dotyczyła, ale również dzieci i młodzież.

Interaktywność

Wystawa skłania do aktywności i działania. Wprowadzono kilka pomysłów pobudzających zainteresowanie zwiedzających, np.: ze specjalnych szufladek każdy może zabrać pamiątkowe materiały z różnymi ciekawostkami z przedwojennych Wadowic. Aby przejść do pomieszczenia mieszkalnego, trzeba wejść do szafy pełnej ubrań, a na tablicy szkolnej można poćwiczyć kaligrafię. W pokoju mieszczańskim na stole czeka na obejrzenie album z przedwojennymi zdjęciami wadowiczian. Szczególne zainteresowanie budzą ubrania i dodatki wzorowane na modzie przedwojennej, które można przymierzać oraz pozować w nich do pamiątkowych fotografii.

Edukacja

Na wystawie i wokół wystawy uruchomiono szereg działań edukacyjnych. Na wszystkich czekają materiały edukacyjne do zabrania z wystawy, każdy otrzymuje teczkę i uzupełnia ją w sali szkolnej. Wydano specjalny numer „Kuriera Wadowickiego”, składający się z przedwojennych artykułów dotyczących Wadowic.

Dla turystów obcojęzycznych przygotowano przewodniki po wystawie w językach: angielskim, niemieckim, włoskim i hiszpańskim. Uzupełnieniem informacji o projekcie był folder zawierający płytę CD

z prezentacją zapraszającą na wystawę. Na ekspozycji przygotowana jest ścieżka dla najmłodszych. Przy wejściu chętne maluchy otrzymują zestaw do zwiedzania w małych kolorowych plecakach, który zawiera poduszkę, przybory do malowania, puzzle, malowanke i zdjęcia obiektów do odszukania na wystawie.

W przestrzeni ekspozycyjnej realizowane są zajęcia warsztatowe dla różnych grup wiekowych. Dla szkół podstawowych są to:

„Wspomnienia niebieskiego mundurka”, „Zostań kustoszem”, „Jak to w dawnych Wadowicach było”, „Magia starej fotografii” oraz „Życie w okupowanych Wadowicach”;

dla gimnazjów i szkół średnich:

„Wadowice’39 – Exodus”, „Wadowicki wolny rynek”, „Wprawki filmowe, czyli o szukaniu ciekawego kadru dla historii”.

Największym zainteresowaniem cieszą się „Wspomnienia niebieskiego mundurka”. Zajęcia te odbywają się w przestrzeni wystawowej. Zarówno prowadzący jak i dzieci czują się swobodnie, mają bowiem wrażenie, że całe muzeum należy do nich.

Muzeum Miejskie z wystawą „Wadowice Karola Wojtyły” brało udział w licznych akcjach o zasięgu ponadregionalnym – „Muzeobranie” (2008), „Nocy Muzeów” (2011, 2012), „Małopolskich Dniach Błogosławionego Jana Pawła II”(2011, 2012). Przestrzeń ekspozycyjna stała się planem filmowym dla wywiadów, m.in. realizowanych przez TVP Historia, oraz filmów dokumentalnych i promocyjnych miasta.

Na wystawie przez dwa lata prowadzone były badania ankietowe, w których respondenci bardzo wysoko oceniali projekt. Wystawa stała się dużym wydarzeniem dla mieszkańców Wadowic, którzy odnajdują na niej ślady swojej własnej historii, a przyjeżdżający mogą oddychać atmosferą przedwojennych Wadowic.